

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

12-dik szám.

(ÚJ FOLYAM)

Aug. 10-én.

Vessünk egy tekintet a Szurul alá, akarjuk mondani Szebenbe, azaz kis Bécsbe; mert martius 21-dike óta N. Szeben a bécsi és az insbrucki reactionnak mindig hű viszhangja volt.

A szebeniek magaviseletéről mindig biztosan lehet tudni, mit főznek ott fenn a zárt falak között. Akként tűzte s szedte lobogóit, forgatta köpenyét, a micsoda szél ott fenn futt; szóval e volt nálunk nagyban a camarilla szélkakasa.

És a szebeni bureaucratianak *) hű tolmácsa a „Siebenbürger Bote“ mellék lapjával a Transsilvaniával egyetemben soha sem mulasztá el a szájába rágottakat kitrombitálni.

Hallók, hogy a bécsi ministerium contravertálja nekünk, miért nem dobjuk oda hazánkat az alvidéki lázadók martalékául, s mig egyfelől barbar rablók kegyetlenkednek polgártársainkon, másfelől fanatizált csapatok fenyegetnek bérontással, a haza megmentésire megadott haderőt miért nem rögtön, s miért csak a belső csend és béke helyreállása és megszilárdulása után, határozta a képviselőház Olaszországba küldeni.

Midőn e tényről értesülénk, szentül hittük, hogy a megadott themára a szebeni lap sem késend egy variatioval előállani.

És hitünk meg is tartott; a „Transsilvania“ 62-ik száma az előre remélt czikket meghozá, melyben előre felállítván azon elvet: „a magyar ministerium politicájának alapvonása csupán az osztrák álladalmi öntudat (Staats Bewusstsein) lehet,“ megbeszéli miképp formulázta Kos-

suth az olasz ügybe való elegyedést s ebből három következtetést huz:

a) A magyar ministerium e jól elsánczolt nyilatkozatával tulajdon képpen semmit sem ígért.

b) A bécsi ministeriummal, sőt a dynastiával szemben, nagyon dictatori, s még egy közbenjáró külső hatalomhoz is igen igen illetlen módon nyilatkozott.

c) Egy uralkodó szolgálatában enynyire ellenséges indulatu két ministerium létele, minemű a magyar és a bécsi, nagyon fonák s végeredményben a monarchia felosztására vezető viszony.

Ezekhez hozzá teszi: a bécsi ministerium, ha van benne a becsületnek és lelkiismereteségnek egyetlen szikrája, minden kétes állása mellett is tudni fogja, hogy a dynastia, sőt az összes monarchia érdekével szemben álló ily tulzott és nem loyális feltételekkel mit parancsol neki a kötelesség.

Ugy csak e lap egy korábbi számjában azt mondja: nem német érzelmű ember az a ki a szerbek ellen fegyvert fog. A kéz alatti számjában pedig Ausztriának a horvátügyhözi állását ismeretes politicájával és szokásos elferdítéseivel adva elő, a magyar kormány férfiai Tököli és Rákóczi nyomdokaiba hágóknak, tehát lázadónak nevezi.

Ezen tényeket előre bocsátva, szabad legyen nekünk is a három következtetésből ugyan anynyit vonnunk:

a) Szebeni uraink et consortes meg vannak róla győződve, hogy Magyarország önállását Ausztria el fogja ismerni, s hazánkban a béke és rend helyre fog állani . . . sohanapján.

b) Nekünk magunkat védeni, s dolgainkat rendbe hozni akarni igen igen illetlen dolog.

c) Független magyar ministerium anynyi mint felségsértés, árulás, lázadás. Hanem „minden kétes állása mellett is“ az ausztriai ministerium majd megtanít minket kestyűbe füttyölni.

*) Tulajdonképpen Szeben alatt sem nem értünk, sem nem érhetünk mást, mint a Szeben nevében működő bureaucrátiát. Nagy-Szeben békes polgárai, habár izgatóik minden képzelhető hazugságokkal ámitották s ámitják, lelkökből megunták már a sok zavart, melyet magoktól soha elő nem idéztek volna, s semmit anynyira nem ohajtanak, mint csendet s békét.

E bizony mind szép is furesa is; nagyon illenek a zágrábi szerkesztője tollába. Vagy tán Benigni uram Szebenből is Zágrábot szeretne csinálni?

Rajta legalább nem mulik.

Belügyminister „értesülvén, hogy a szegényebb osztályt nyereséggel ámitó kis lottéria szedői csaló játékaikat itt ott, bár titkolgatva, még folytatják,“ minden törvényhatóságoknak rendeli, hogy miután a különben is törvénytelen lotteriaszedések el vannak tiltva, e tilalmat szigoruan foganatosítsák, s a ki még ezután is folytatni merné a szedést, azt mint hamis és álnok játékost rögtön és keményen megbüntessék.

Kolozsvártt bel Magyarutczában egy lutriszedő tábláján még a napokban is ezt olvastuk: „Minthogy nálunk az ministerium az lutriról még nem rendelkezett, tehát az táblát letépni senkire bízták.“

A képviselőházban jul. 31-én Kossuth megkérte a házat, hogy míg az 1849-iki adórendszer nyomtatás alól kikerülne, adjon engedelmet egy terv létesíthetésére.

Ez a felállítandó hitelintézet, melynek tervével a pénzügyminister készen van s 14 nap alatt életbe léptetheti; azonban egy elvet szeretne ha a képviselőház kimondana, hogy t. i. a hitelintézet a bétáblázásban az ösiség felett elsőséggel birjon.

Továbbá még egy tervecskét nyujtana bé a háznak, miszerint az urbéri teljes kármentesítés megszületése előtt, közvagyonosság szempontjából a birtokosoknak valamicskét előlegezni, például egy egy telekre 120 pftot kellene adni, melyet most kifizetve mintegy 15 millio forint jöne forgásba s a rögtöni szükségeken segíve volna.

Kossuth tervét a honvédelmi törvényezikk tárgyalása után veszik elő.

Ezután a kincstári javakon eszközendő magyar telepítések jöttek szönyegre. A ház e tör-

vényjavaslatot azon módosítással fogadta el, hogy a telepeken iskolákat, templomokat az álladalom épített; bennök tanítót, papot hat évig saját költségén tart, azon túl pedig e telepek e részben is az ország többi költségeire hozott és hozandó törvények alá esnek.

Aug. 1-jén Fábían Dani (kézdivásárhelyi képv.) interpellálta a hadministert az iránt: vajjon azon kedvezmények, melyeket jul. 8-kán a székely határőrségnek adtak, a magyar vagy az ausztriai ministeriumtól kerültek-é?

A hadügyminister azt felelte: ezen engedmények már ez előtt pertractatioban voltak a Hofkriegsrath előtt, de az események miatt a pertractatio félbeszakadt. Mintegy tíz napja azonban az erdélyi főhadi parancsnokság ezen engedmények iránt folyamodott a magyar hadministeriumhoz, a mely nemcsak ezt megadta; hanem fel is szölitotta a főhadiparancsnokságot, hogy rögtön jelentse bé micsoda olyan engedményeket lehetne még adni a székelyeknek és a határőröknek, melyek a törvényhozással özsze nem ütköznek s a ministerium azokat is megadja. Itt tehát lehet hogy csel forog fenn, de minden esetre előbb a másik felet is kihallgatja s ha törvényellenesen működött, megbünteti és annak idejében a háznak béjelenti.

Kossuth felhívta a székely követeket, tegyék magokat érintkezésbe a hadministerrel s a székelyeknek adandó kedvezmények iránt minél hamarább nyujtsanak bé törvényjavaslatot.

Szönyegre jött a hadügyminister törvényjavaslata a katonaállításról.

Azonban a ministerelnök felhívá a házat, alakuljon titkos comitévá.

És lön titkos comité mintegy két óráiglan.

Délután újból nyílt ülés vala, melynek, mint látszék, a titkos comitébani capcitatio és megállapodás következésében az újonczállítás feletti vita még néhány napra elhalasztását kelle meghatározni.

És meg is határozá.

Pesten a napokban — mint a Kossuth lapja írja — a rendőrség hurkára egy valódi arany és ezüst fécán került; azaz egy Zephir Theocar nevű belgrádi származású zsidó, ki Eszék felé akart vonulni s magával nem többet, hanem csak 3050 darab aranyat és 15,000 ezüst forintot vitt húszasokban. A rendőrség sem tett egyebet mint a pénzt lefoglalá. Az izrael fia azt állítja hogy a pénzt Bécsből hozza s viszi kereskedési czélokra.

Mind a kettő igaz lehet; adjanak érte neki bécsi egy s két forintos bankókat.

Mészáros hadi gőzös 12 ágyúval felszerelve jul. 31-én indult le Pestről a duna- és tiszaparti lázadók ellen.

A magyar most próbál először vizen.

Jellacsics Bécsben kapott fáklyás-zenét is macska-zenét is egyszerre. Boldog ember, van mibe válogasson.

Legbuzgóbb tisztelői a kávésok; egyikök éppen 100 darab fáklyáig lerögzítette magát a kedves rebellis kedvéért.

A fáklyás zenét nem csak az interpelláló füttyök, hanem még némi külvárosi zenebona is megzavarta.

A munkások a Wiedenben egy ser-csapzékot ostromoltak, mert serét rosznak tanálták. S a zenebona híre a tisztelgők és füttyösök egyenlő akarattal szétoszlottak.

A bécsi országgyűlésen a válaszfelirat tárgyalása alkalmával furcsa dolog történt. A válaszfeliratot többen megtámadták, az egész radical párt ellene volt; mégis mikor szavazatra került a dolog, a többség elfogadta.

Erre a baloldal mérgesen eltávozott s a kamara nem tanácskozhatott, mert az érvényes határozat hozatalra szükséges számból kettő hibázott s ezt a kettőt semmiképp nem tudták kipótolni; a mint egy kettő az elő-csarnokból bėjött, helyette töstént három is kiment. Fine finali, nem volt mit tenni, az ülést el kellett oszlatni.

És másnap! másnap a válaszfelirat néhány jelentés nélküli módosítással keresztülment.

A táblalabiróság nem csak a magyar nemzet tulajdona.

János herczeg indul vissza Frankfurtba.

A hadügyminister jelentette az ülésben, hogy a gyűlés tisztelgő küldöttséget nevezzen. A gyűlés pedig meghatározta: ezt a tisztelgést végezze el az elnökség.

János főherczeg helyébe a császár Ferencz Károly főherczeget fogja kinevezni.

A Királyhágón innen nagyszerűen folynak a fegyverkezések.

Udvarhelyszék kért 20,000 darab fegyvert és kapott 300 azaz három egész százat.

Szebenben, mint hirlik, van 7000 darab kincstári fegyver azon 2000 darabon kívül, melyet a mult tavaszon Lipséből saját költségükön hoztattak és egy fél batteria ágyu.

Ha a kívánt és megadott fegyver mennyiség mindenütt azon arányban állanak egymáshoz; akkor a szebenieknek legalább is 140,000 darab fegyvert kellett kérniük.

A helybeli nemzetörség harmadik százada panaszkodik, hogy czéltáblája a főörhelyről eltűnt.

A gonosz világ azt beszéli, hogy e boscoi remeket egy nagy ur tétette volna, ki az említett czéltáblára festett egyén fejében egyik, lábában pedig másik jó barátjához látott némi hasonlatosságot.

Ha ez így van, az említett század némuljon el; a baráti gyöngédséget mindenkiben tisztelnünk kell.

A német birodalmi ministerek félig meddig ki vannak nevezve. Pénzügyminister Mathy, kereskedelmi Duckwitz bremai tanácsos; a külügyi tárczára három egyént néztek ki: Beckerathot, Bunsent és Stockmart. Igazságügyi álladalmi titkárrá pedig Mohlt jelölték ki.

Bukurestbe érkezett konstantinápolyi tudósítások szerint az oláhok alkotmányát a sultán és

ministeri tanácsa csekély módosítások mellett elfogadta.

A török saját határait erősíti, Moldova és Oláhországban az oroszok befolyását többé nem tűri.

A Galaczban öszpontosított török katonaság egy része Bukarestbe, másika meg Jassyba megyen.

Lám, lám, ki hitte volna; a török porta jobban felfogta a civilizált Europa érdekét, mint a bécsi ministerium; mert míg ez csak hogy önállásunkat kezeink közül kicsikorhassa, saját érdeke ellenére is, kész a sláv népekkel szövetekezni s azokat ellenünk úszítani; addig amaz Oláhországot inkább függetlenné teszi csakhogy az orosz befolyásnak ellene dolgozhasson.

Bizony mégis fatalis egy iskola az a Metternich féle.

A zavarok ezen korszakában a vén Anglia sem maradhatta nyugodtan, sőt mind két keze ugyancsak tele van. Irland mindenképpen válni készül; a clubbok minden felé mozognak; az elégtelenség saját postáikon küldik leveleiket, s az a mi nekünk ugyan kevés, t. i. fegyver, nálak nem hiányzik; ide járul még az egész szigeten általános burgonya-vész s így az irusokat nemcsak a szabadság, hanem a közveszély érzete is egyesíti.

Az angol parlament jul. 23-iki ülésében a „Habeas Corpust“ Irlandra felfüggesztette, s az oda való kormányzókat felhatalmazta, hogy 1849 május 1-sőjéig minden gyanust elfogathassanak.

Mire megy vele, majd megválnak.

Ha jul. 22-én a frankfurti gyűlés a magyar nemzet iránti rokonszenvet nyilvánítandó egy akarattal felállott: a magyar képviselőház sem maradt ám ülve aug. 3-án.

Ekkor ugyanis Gorove István indítványára Teleki László felhívására minden képviselők egyhangu hozzájárulásával kijelenté:

A magyar nemzet a német nemzet egységét önálló nemzethez méltó rokonszenvvel üdvözli, a német elemmel szoros szövetségben akar élni s a nemzet képviselői ezennel kimondják, hogy

ha az ausztriai bécsi kormány a frankfurti öszpontosult német hatalommal, a német egység kérdése miatt háboruba keverednék, Magyarország Ausztriát segíteni nem fogja.

Az óta tán Bécsben is eldőlt a monarchia sorsa t. i. sláv monarchia legyen-e vagy pedig az öszszes Németországba beléolvadjon.

Ugyanis a németországi középponti hadminister augustus 6-át tüzte volt ki, hogy ekkor az ország-kormányzó proclamatioját a katonaság előtt felolvassák s a hol eddig meg nem történt, a német színeket kitűzzék.

Aug. 6-ka pedig már elmúlt, s hogy e napon meg volt-e az „ur színének változása“ még nem tudjuk.

Az öreg Bécs szögletei ugyancsak mereszhetik szemüket, oly falragasztványokat hordanak, melyekért Metternich mind a menyinit földig lerontotta volna. Mit is mondanak csak e falragasztványok?

Azt mondják biz azok:

Ha a császár nem volna egy nyomorult, gaz papokból, aristocrata népelleneségekből, cselszövényes aszszonyokból emelt kínai fallal körülvéve: nem történeendettek volna a prágai véres események s azon család hitvány játék, melyet az udvar most mind Magyar- mind Horvátországgal üz.

Azt is mondják még: Az uralkodó az álladalm első szolgája; ő van éretünk nem mi érette, van pedig nem isten kegyelméből, hanem a nép bizalmából. Azért nem szabad süketnek lennie, ha a nép szava hívja. Ha császáruk nem akar vissza jöni, akkor magunknak és a dynastiának tartozunk azzal, hogy kérjük meg, tenné le a koronát, melynek kötelességeit teljesíteni nem képes vagy nem akarja.

Igy beszélnek azok a felragasztványok.

Radeczki egymásra veri Károly Albertet. Jul. 26-án és 27-én két kemény csatát vívott meg Volta mellett. Az ütközet után Albert Károly fegyvernyugvást ajánlott; de Radeczki a feltételeket el nem fogadhatta, hanem újakat készített s jul. 28-ka reggel 5 óráig gondolkodási időt adott.

A bécsi hírlap szerint jul. 29-én az osztrák tábornagy Károly Albertnek 3 brigadon kívül minden erejét tönkre tette. Ez utóbbi hír azonban még nem hiteles.

Irehonbart admiral a földközi frank hajós sereg parancsnokát hajós seregével az adriai tengerekre rendelték.